

Nr 38

Utlåtande i anledning av motioner angående den ekonomiska politiken.

Bankoutskottet behandlar i detta utlåtande i ett sammanhang dels de likalydande motionerna I: 719 av herrar *Bengtson* och *Dahlén* och II: 850 av herrar *Wedén* och *Hedlund*, vari hemställes att riksdagen skall i skrivelse till Kungl. Maj:t

1. uttala att den ekonomiska politiken i ökad utsträckning bör beakta de i motionerna framförda synpunkterna och förslagen i avsikt att motverka pris- och kostnadsstegringar samt trygga full sysselsättning och främja produktionens tillväxt;

2. särskilt framhålla att genom stabiliseringskonferenser, där arbetsmarknadens parter, vissa andra organisationer, regering och riksdag samt erforderlig expertis deltar, förutsättningar bör skapas för en frivillig samordning av arbetsavtal, prispolitik och ett lämpligt tillrättaläggande av den offentliga ekonomiska politiken med ökad ekonomisk stabilitet som följd;

3. anhålla att utredning sker om inrättande av ett ekonomisk-socialt råd med uppgift att diskutera och förbereda en effektiv stabiliseringspolitik;

4. hemställa att en parlamentarisk utredning tillsättes för en översyn av statens uppgifter i syfte att främja kostnadsbesparingar; samt

5. hemställa att under medverkan av ekonomisk expertis en utredning sker för belysning av olika finanspolitiska åtgärders verkningar på produktion, sysselsättning och inkomstfördelning samt av förväntningsbilden inom näringslivet för en bättre och snabbare bedömning av konjunkturutvecklingen;

dels de likalydande motionerna I: 379 av herr *Virgin m. fl.* och II: 437 av herr *Holmberg m. fl.*, vari hemställes att riksdagen skall i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om tillsättande av en parlamentarisk besparingsutredning med uppgift »att mot bakgrund av det bekymmersamma framtidsperspektivet för den offentliga utgiftsökningen verkställa översyn av de offentliga åtagandena i syfte att åstadkomma besparingar i de offentliga utgifterna så att de procentuellt icke stiger snabbare än den årliga produktionen».

Motionerna

I motionerna I: 719 och II: 850 konstateras inledningsvis att konjunktursvängningarna i den svenska ekonomin under de senaste åren varit ovanligt kraftiga samt att den ekonomiska politiken i flera avseenden varit illa anpassad till dessa fluktuationer. Under år 1968 var enligt motionärerna den mest allvarliga bristen hos den ekonomiska politiken att denna inte i tillräcklig utsträckning motverkade arbetslöshet, beroende bl. a. på att den utformades på grundval av en alltför

optimistisk konjunkturbedömning. Vad gäller år 1969 har motionärerna inte några egentliga invändningar mot den i statsverkspropositionen redovisade bedömningen av konjunkturutsikterna. De understryker de osäkra faktorerna i konjunktur bilden och betonar starkt att den ekonomiska politiken måste planeras så att den snabbt kan anpassas till förändringar i det ekonomiska läget. Motionärerna diskuterar mot denna bakgrund det i statsverkspropositionen redovisade statliga upplåningsbehovet och olika faktorer som anses påverka bedömningen härav. De kommer till slutsatsen att det är tveksamt om budgetförslaget kan betraktas som starkt, dvs. återhållande i sin inverkan på efterfrågeutvecklingen.

Motionerna tar härefter upp vissa mera långsiktiga tendenser i den ekonomiska utvecklingen. Det konstateras därvid att stabiliseringspolitiken under efterkrigstiden inte givits tillräcklig styrka. Motionärerna anger i det sammanhanget några komponenter som enligt deras mening bör ingå i en verkningsfull stabiliseringspolitik. Dessa återkommer i motionernas hemställan. I fortsättningen förs resonemanget över på sysselsättningspolitiken och frågan om avvägningen mellan å ena sidan generella, å andra sidan selektivt verkande stimulansåtgärder. För dagen framstår enligt motionärerna en generell stimulans knappast som motiverad. Däremot anses en förstärkning av de selektiva insatserna erforderlig.

Utvecklingen på arbetsmarknaden och industriinvesteringarnas stagnation tyder enligt motionärerna på att dynamiken i den svenska ekonomin är otillräcklig, vilket säges bero på brister i den förda ekonomiska politiken. Denna måste, framhåller de, bedrivas så att den verkar tillväxtfrämjande. Härvid spelar frågan om näringslivets kapitalförsörjning en viktig roll. Avslutningsvis ges i punktform en översikt över några av de i motionerna behandlade reformkraven. Vissa av dessa återkommer i hemställan i dessa motioner, medan andra framförs i särskilda motioner om bl. a. ekonomisk planering.

I motionerna I: 379 och II: 437 konstateras att de offentliga utgifternas snabba expansion är en av orsakerna till de svårigheter som svensk ekonomi mött under senare år. Den offentliga konsumtionen har enligt uppgifter som redovisas i motionerna under senare år stigit snabbare än i flertalet andra västliga industriländer. Den har även, påpekar motionärerna, ökat mera än vad som angavs i den senaste långtidsutredningen. Den snabba utgiftsstegringen har, framhålles det, lett till ett redan nu orimligt skattetryck. Enligt de finansiella kalkyler som redovisats i samband med avstämningen av 1965 års långtidsutredning kan dessa väntas öka ytterligare. Ett sådant framtidsperspektiv vill motionärerna inte acceptera. Det framstår därför för dem som nödvändigt att finna åtgärder för att begränsa de offentliga utgifternas stegringstakt. Skärpt återhållsamhet måste iakttas med nya utgiftsbeslut för såväl staten som kommunerna. Statsmakterna måste därvid iakttå betydande restriktivitet då det gäller att pålägga kommunerna nya uppgifter. Enligt motionärernas mening bör varken de statliga eller de kommunala utgifterna tillåtas stiga snabbare än den totala produktionen av varor och tjänster.

I fråga om möjliga åtgärder för att dämpa de offentliga utgifternas stegringstakt

uttalar motionärerna att betydande rationaliseringsvinster måste kunna göras inom den offentliga sektorn. Man bör eftersträva en systematisk rationaliseringsaktivitet med metoder och hjälpmedel som kommit till användning inom det privata näringslivet. Vidare bör klarläggas förutsättningarna för att i långt större utsträckning än för närvarande tillämpa avgiftsfinansiering inom den offentliga sektorn. Motionärernas resonemang mynnar ut i ett önskemål om tillsättande av en besparingsutredning med parlamentarisk representation. Därvid bör även klargöras gränsdragningen mellan statliga och kommunala åtaganden liksom av staten ställda krav på kommunerna.

Uppgifter rörande vissa i motionerna behandlade frågor

I sina utlåtanden vid de tre senaste riksdagarna (1966: 25, 1967: 32, 1968: 43) över motioner av i stor utsträckning samma innebörd som de nu förevarande har utskottet lämnat vissa uppgifter rörande frågor som nu åter aktualiserats.

I anslutning till tidigare framförda förslag om stabiliseringskonferenser har utskottet bl. a. — år 1966 — redovisat tidigare behandling av frågan om en teknisk utredning av inkomstpolitik, en fråga som senast var aktuell år 1968 (utl. nr 26). En relativt ingående redogörelse för det ekonomiska planeringsrådet och andra former för samråd inom den ekonomiska politikens område lämnades i 1966 års utlåtande. I detta sammanhang behandlade utskottet också organisation och funktionssätt beträffande de ekonomiska eller ekonomisk-sociala råd som inrättats i flera europeiska länder. Förslag om en parlamentarisk besparingsutredning gav utskottet anledning att år 1968 i korthet redovisa det betänkande som 1958 års besparingsutredning avgav. Utskottet får här hänvisa till de nämnda redogörelserna.

Olika aspekter på finanspolitiken har behandlats i en nyligen (december 1968) offentliggjord rapport från en arbetsgrupp inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). Rapporten har titeln »Fiscal Policy for a Balanced Economy. Experience, Problems, and Prospects». Gruppen har arbetat under ordförandeskap av professor Walter Heller och de studier som legat till grund för rapporten har utarbetats av professor Bent Hansen (»Fiscal Policy in Seven Countries»). Dessa studier redovisar hur finanspolitiken i ett antal länder, bland dem Sverige, under perioden 1955—1965 har utnyttjats för att kontrollera den totala efterfrågan och vilka effekter den haft på bl. a. den totala produktionsutvecklingen. För sin analys har Hansen utarbetat en modell, i vilken vissa slag av förändringar i statens budget och i kommunernas budget — huvudsakligen förändringar i efterfrågan på varor och tjänster och i direkta och indirekta skatter och transfereringar — via multiplikatorer sätts i relation till efterfrågan på konsumtionsvaror och uttrycks i andelar av bruttonationalprodukten. Budgetförändringarna uppdelas i (medvetna) åtgärder och automatiska effekter. Arbetsgruppen återger i sin rapport några huvudpunkter i Hansens studier. Vidare anger gruppen för varje land dels några inslag i finanspolitiken som gruppen anser att andra

länder kunde överväga att tillämpa, dels uppslag till institutionella och andra förbättringar i landets budgetsystem.

På grundval av analysen av den finanspolitik som bedrivits konstaterar arbetsgruppen, att finanspolitiken numera används som ett av de viktigaste instrumenten för att påverka den samhällsekonomiska balansen. I många fall har enligt gruppen politiken varit framgångsrik. Utrymme för förbättringar anses emellertid finnas i flera hänseenden. Arbetsgruppen har därför utformat ett stort antal rekommendationer vilka syftar till att öka förutsättningarna för ett effektivt användande av finanspolitikens olika medel. Vissa av dessa rekommendationer avser önskemål om en ökad information om de ekonomiska utvecklingstendenserna m. m. både hos dem som skall fatta beslut och hos en bredare allmänhet. Andra rekommendationer berör behovet av en central samordning av olika beslut som har betydelse från finanspolitisk synpunkt. Slutligen framläggas en rad förslag som avses bidra till att öka flexibiliteten hos finanspolitiken.

I den reviderade nationalbudgeten för år 1969 (prop. 115, bil. 1, s. 115 ff.) redovisas en metod att mäta de ekonomiska effekterna av finanspolitiken i Sverige, vilken på vissa punkter avviker från den som används i rapporten från arbetsgruppen inom OECD. En jämförelse mellan de båda modellerna visar dock att de för Sveriges del ger i huvudsak samma resultat.

Utskottet

Under en följd av år har utskottet tagit upp till behandling i ett sammanhang motioner, vari framlagts förslag om utredningar och institutionella arrangemang i stabiliseringspolitiskt syfte och som även innehållit mera allmänna resonemang och uttalanden rörande den ekonomiska politiken. I år föreligger på detta område bl. a. de två motionsparen I: 379 och II: 437 samt I: 719 och II: 850. Flertalet av de frågor som berörs i dessa motioner har riksdagen tagit ställning till så sent som närmast föregående år.

Motionerna I: 719 och II: 850 innehåller liksom motsvarande motioner under tidigare år förslag om samråd i olika former mellan statsmakterna och i första hand arbetsmarknadens organisationer i syfte att skapa gynnsamma förutsättningar för en effektiv stabiliseringspolitik. Ett av förslagen innebär, att regeringen skall ta initiativ till vad som benämnes stabiliseringskonferenser mellan företrädare för regering och riksdag, arbetsmarknadens organisationer, olika delar av näringslivet, konsumentintressena samt fristående ekonomisk expertis. Genom sådana konferenser tänkes förutsättningar skapas för en frivillig samordning av löneavtal, prispolitik och den offentliga ekonomiska politiken med ökad ekonomisk stabilitet som följd.

Utskottet har vid sin tidigare behandling av detta förslag bl. a. framhållit, att innebörden av överläggningarna måste bli att statsmakterna mer eller mindre bestämt fastställer utrymmet för lönestegringar. Härigenom skulle systemet med fria överenskommelser mellan arbetsmarknadens parter sättas ur spel. Vidare har beto-

nats att tillfälle till samråd om ekonomisk-politiska frågor redan finns, bl. a. genom det ekonomiska planeringsrådet. De politiska partierna har vid flera tillfällen varje år möjlighet att i riksdagen framföra synpunkter på hur den ekonomiska politiken bör utformas. Utskottet har i detta sammanhang påpekat att en överflyttning av denna debatt från riksdagen till ett annat forum knappast skulle öka möjligheterna att nå samförstånd. Utskottet anser att den här angivna kritiken mot förslaget om stabiliseringskonferenser fortfarande är giltig och konstaterar att motionärerna inte gjort något försök att bemöta den. Enligt utskottets mening bör statsmakternas strävan att skapa balans i samhällsekonomin i första hand ta sig uttryck i en målmedvetet bedriven stabiliseringspolitik. Härigenom skapas de bästa förutsättningarna för löneuppgörelser som ligger inom ramen för tillgängliga resurser.

En annan samrådsform som motionärerna åter aktualiserar är ett ekonomisk-socialt råd. Detta skulle bestå av företrädare för statsmakterna och olika organisationer samt oberoende expertis. Rådets syfte skulle vara att åstadkomma »en bättre belysning av samhällsproblemens verkliga läge» och att förbereda stabiliseringskonferenserna.

De synpunkter utskottet ovan anfört beträffande dessa konferenser torde i allt väsentligt vara tillämpliga på förslaget om ett ekonomisk-socialt råd. Utskottet har tidigare år redogjort för sådana råd i andra länder och därvid konstaterat att deras ställning, sammansättning, uppgifter och arbetssätt är starkt växlande. Motionärerna har inte angivit några synpunkter på lösandet av hithörande frågor och deras förslag kan därför, som utskottet tidigare uttalat, knappast uppfattas som ett realistiskt försök att skapa institutionellt underlag för strävanden att åstadkomma samhällsekonomisk stabilitet.

Gemensamt för båda de nu behandlade motionsparen är det intresse som ägnas åt statsutgifternas utveckling. Motionerna I: 379 och II: 437 upptas helt av en diskussion av utvecklingstendenserna för de offentliga utgifterna. Expansionen hittills anges ha varit en av orsakerna till de svårigheter som mött svensk ekonomi, och åtgärder för att åstadkomma en dämpning bedöms som nödvändiga. Rikt-punkten bör enligt motionärerna vara att de offentliga utgifterna inte stiger snabbare än den totala produktionen. I syfte att nå detta mål bör en parlamentarisk besparingsutredning tillsättas. Krav på en dylik utredning framförs, ehuru utan motivering, även i motionerna I: 719 och II: 850.

Utskottet redogjorde förra året (utl. nr 43) för den besparingsutredning som genomfördes i slutet av 1950-talet och konstaterade därvid att de förslag som man då kunde enas om var mycket begränsade och till betydande del innebar endast en övervältring av kostnader från staten till andra subjekt. Det finns enligt utskottets mening goda skäl att antaga, att en ny utredning skulle leda till ungefär samma resultat. Då det gäller strävanden att främja effektivitet i den statliga verksamheten vill utskottet erinra om de insatser som redan görs i form av t. ex. riksrevisionsverkets förvaltningsrevision, rationaliseringsverksamheten inom statskontoret och försvarets rationaliseringsinstitut samt förberedelserna för övergång till programbudgetering. Att en sådan effektivitetsfrämjande verksamhet är nödvändig

och att häri även kan ingå en omprövning av pågående statliga aktiviteter finner utskottet självklart. Dessa åtgärder kan dock inte på något avgörande sätt påverka statsutgifternas stegringstakt. En sådan påverkan kan åstadkommas endast genom omprövning av ett begränsat antal stora utgiftsändamål. Utskottet finner det mindre sannolikt att en parlamentarisk utredning skulle kunna nå någon lösning av dessa frågor. Utskottet vill tillfoga, att den norm för de offentliga utgifternas tillväxt som anges i motionerna I: 379 och II: 437 och som innebär att den offentliga sektorn inte skulle få öka ytterligare ter sig som helt godtycklig.

Ett annat förslag berörande statens utgifter och inkomster är det i motionerna I: 719 och II: 850 framförda uppslaget om en utredning beträffande olika finanspolitiska åtgärders verkningar på produktion, sysselsättning och inkomstfördelning samt »av förväntningsbilden inom näringslivet för en bättre och snabbare bedömning av konjunkturutvecklingen».

Självfallet är det av stor vikt att ekonomisk-politiska beslut grundas på bästa möjliga kunskap om samband av det slag motionärerna nämner. Såväl inom den ekonomiska forskningen som vid annan utredningsverksamhet ägnas emellertid uppmärksamhet åt detta område. Ett initiativ från riksdagens sida ter sig därför som omotiverat. Utskottet vill i sammanhanget erinra om den i ett tidigare avsnitt i korthet redovisade analys av finanspolitiken och dess verkningar i olika länder som nyligen utförts inom OECD. De analysmetoder som därvid använts diskuteras bl. a. i den reviderade nationalbudgeten (prop. nr 115).

Utöver de hittills behandlade förslagen framförs i motionerna I: 719 och II: 850 ytterligare en rad synpunkter och uppslag, vilka motionärerna önskar få i ökad utsträckning beaktade i den ekonomiska politiken. Det föreslås bl. a. att budgetplaneringen utbyggs med ett längre perspektiv framåt och att en översiktlig nationalbudget i arbetskraftstermer upprättas. Förslag av samma innebörd har tidigare avstyrkts av utskottet och avslagits av riksdagen. Behovet av information om tendenserna i budgetutvecklingen på längre sikt är enligt utskottets uppfattning tillgodosett genom de årligen utarbetade långtidsbudgeterna samt genom långtidsutredningarna. En nationalbudget innefattande en bedömning av framtida tillgång och efterfrågan på olika slag av arbetskraft aktualiserar svårbemästrade principiella och praktiska problem. Sådana bedömningar ägnas emellertid uppmärksamhet inom olika myndigheter och ingår som ett naturligt led i långtidsplaneringen inom statsdepartementen.

En betydande del av motiveringen i motionerna I: 719 och II: 850 utgörs av en genomgång av det vid motionernas avlämnande aktuella konjunkturläget och av utsikterna för år 1969, grundad på det i finansplanen och den preliminära nationalbudgeten redovisade materialet. Mot denna bakgrund diskuteras uppläggningsen av den ekonomiska politiken på kort sikt. Genom propositionen 115 har sedermera blivit tillgängliga reviderade bedömningar, vilka i viss mån torde ändra förutsättningarna för motionärernas resonemang. Med hänsyn härtill finner utskottet det inte erforderligt att gå in på de synpunkter motionärerna anfört i dessa hänseenden.

Utskottet hemställer

- A. att riksdagen avslår motionerna I: 719 och II: 850, såvitt de avser uttalande om stabiliseringskonferenser;
- B. att riksdagen avslår motionerna I: 719 och II: 850, såvitt de avser inrättande av ett ekonomisk-socialt råd;
- C. att riksdagen avslår
 - a) motionerna I: 379 och II: 437,
 - b) motionerna I: 179 och II: 850, såvitt de avser tillsättande av en parlamentarisk besparingsutredning;
- D. att riksdagen avslår motionerna I: 719 och II: 850, såvitt de avser utredning av verkningarna av finanspolitiska åtgärder;
- E. att riksdagen avslår motionerna I: 719 och II: 850 i övrigt.

Stockholm den 20 maj 1969

På bankoutskottets vägnar:

C. G. REGNÉLL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ståhle (s), Åke Larsson (s), Palm (s)*, Stefanson (fp), Åkerlund (m), Nils Theodor Larsson (cp)*, Lundin (s) och Brundin (m)*;

från andra kammaren: herrar Regnéll (m), Franzén i Motala (s), Bengtsson i Landskrona (s)*, Börjesson i Glömminge (cp), Larsson i Umeå (fp), Rask (s), Fridolfsson i Rödeby (s) och Stridsman (cp)*.

*) Ej närvarande vid justeringen.

Reservationer

1. *beträffande utskottets hemställan under A*

av herrar Stefanson (fp), Åkerlund (m), Nils Theodor Larsson (cp), Brundin (m), Regnéll (m), Börjesson i Glömminge (cp), Larsson i Umeå (fp) och Stridsman (cp), vilka ansett

dels att det stycke i utskottets yttrande som börjar på s. 4 med orden »Utskottet har vid» och slutar på s. 5 med orden »för tillgängliga resurser» bort utbytas mot ett avsnitt av följande lydelse:

»Konferenser av den typ motionärerna föreslagit skulle enligt utskottets mening vara väl ägnade att skapa ökat förtroende för statsmakternas ekonomiska politik, vilket i sin tur är en viktig förutsättning för att stabiliseringspolitiken skall kunna bedrivas framgångsrikt. Om förtroendet för statsmakternas vilja eller förmåga att

åstadkomma samhällsekonomisk balans rubbas, finns det risk för att avtal på arbetsmarknaden också kommer att påverkas av förväntade prisstegringar, vilket i och för sig är ägnat att ytterligare påskynda prisstegringarna. Vid de föreslagna konferenserna skulle möjligheter erbjudas till jämförelser av de allmänna riktlinjerna för olika grupperns inkomstutveckling, samtidigt som de samhällsekonomiska förutsättningar som är beroende av beslut av regering och riksdag och av den statliga ekonomiska politiken skulle kunna klarläggas. Härigenom skulle skapas ökade förutsättningar för en frivillig samordning av de nominella inkomststegringarna, vilket skulle bidra till att begränsa inflationen och öka den reella inkomstförbättringen. Utskottet tvivlar inte på att arbetsmarknadens parter är beredda att påtaga sig det ansvar som följer av deras inflytande på samhällsekonomin. Det bör understrykas att förslaget om stabiliseringskonferenser inte innebär någon rekommendation om ingrepp i arbetsmarknadsparternas frihet att träffa avtal.

För att undvika missförstånd vill utskottet betona att det resonemang som här förts om stabiliseringspolitiska konferenser anger en principiell inställning. Utskottet är givetvis medvetet om att den förordade metoden inte kan tillämpas vid nu pågående avtalsförhandlingar. Stabiliseringskonferenserna har sina viktigaste uppgifter innan de egentliga avtalsförhandlingarna börjar. De skulle syfta till att skapa bättre förutsättningar för en frivillig samordning av arbetsavtal och prispolitik och för ett tillrättaliggande av den offentliga ekonomiska politiken.»;

dels att utskottet under A bort hemställa

»A. att riksdagen med bifall till motionerna I: 719 och II: 850 i ifrågavarande del som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet ovan anfört om stabiliseringskonferenser;»

2. *beträffande utskottets hemställan under B*

a) av herrar *Stefanson* (fp), *Nils Theodor Larsson* (cp), *Regnéll* (m), *Börjeson* i Glömminge (cp), *Larsson* i Umeå (fp) och *Stridsman* (cp), vilka ansett

dels att det stycke på s. 5 i utskottets yttrande som börjar med orden »De synpunkter utskottet» och slutar med orden »åstadkomma samhällsekonomisk stabilitet» bort utbytas mot ett stycke av följande lydelse:

»Mot bakgrund av den inställning som utskottet har till förslaget om stabiliseringskonferenser tillstyrker utskottet också motionärernas förslag om utredning om inrättande av ett ekonomisk-socialt råd. Den bättre belysning av olika intressen som skulle kunna erhållas inom ett sådant råd borde kunna skapa ökade förutsättningar för en effektiv stabiliseringspolitik.»;

dels att utskottet under B bort hemställa

»B. att riksdagen med bifall till motionerna I: 719 och II: 850 i ifrågavarande del hos Kungl. Maj:t hemställer om utredning om inrättande av ett ekonomisk-socialt råd i enlighet med vad utskottet ovan anfört;»

b) av herrar *Akerlund* (m) och *Brundin* (m), vilka ansett att det stycke på s. 5 i utskottets yttrande som börjar med orden »De synpunkter utskottet» och slutar med orden »åstadkomma samhällsekonomisk stabilitet» bort utbytas mot ett stycke av följande lydelse:

»I avvaktan på att ett informellt samråd i form av stabiliseringskonferenser prövas synes det inte finnas anledning att aktualisera frågan om utredning om inrättande av ett ekonomisk-socialt råd.»;

3. beträffande utskottets hemställan under C

av herrar *Stefanson* (fp), *Akerlund* (m), *Nils Theodor Larsson* (cp), *Brundin* (m), *Regnéll* (m), *Börjesson* i Glömminge (cp), *Larsson* i Umeå (fp) och *Stridsman* (cp), vilka ansett

dels att det stycke i utskottets yttrande som börjar på s. 5 med orden »Utskottet redogjorde förra» och slutar på s. 6 med orden »som helt godtycklig» bort utbytas mot ett stycke av följande lydelse:

»Utskottet erinrade förra året (utl. nr 43) om den besparingsutredning som genomfördes i slutet av 1950-talet. Inom denna utredning kunde enighet mellan representanter för de olika politiska partierna uppnås på en rad punkter, omfattande inte oväsentliga belopp. Att utredningens förslag sedermera endast delvis kom att genomföras minskar enligt utskottets mening inte värdet av utredningsarbetet. Bl. a. mot bakgrund av de tendenser i fråga om statsutgifternas utveckling som redovisas i motionerna I: 379 och II: 437 finner utskottet det motiverat att en förnyad översyn av statsutgifterna görs genom en parlamentarisk utredning. Härvid bör, såsom framhålles i motionerna I: 719 och II: 850, särskilt uppmärksammas möjligheterna att främja kostnadsbesparingar och effektivitet.»;

dels att utskottet under C bort hemställa

C. att riksdagen i anledning av

a) motionerna I: 379 och II: 437,

b) motionerna I: 719 och II: 850 i ifrågavarande del

hos Kungl. Maj:t hemställer om tillsättande av en parlamentarisk besparingsutredning i enlighet med vad utskottet ovan anfört;»

4. beträffande utskottets hemställan under D

av herrar *Stefanson* (fp), *Akerlund* (m), *Nils Theodor Larsson* (cp), *Brundin* (m), *Regnéll* (m), *Börjesson* i Glömminge (cp), *Larsson* i Umeå (fp) och *Stridsman* (cp), vilka ansett

dels att det stycke på s. 6 i utskottets yttrande som börjar med orden »Självfallet är det» och slutar med orden »(prop. nr 115)» bort utbytas mot ett stycke av följande lydelse:

»Det är enligt utskottets mening av stor vikt att ekonomisk-politiska beslut kan

grundas på bästa möjliga kunskap om samband av det slag motionärerna nämner. Givetvis ägnas såväl inom den ekonomiska forskningen som på andra håll uppmärksamhet åt vissa av dessa frågor. Utskottet har i ett tidigare avsnitt i korthet redogjort för en analys av finanspolitikens verkningar, vilken nyligen utförts av en arbetsgrupp inom OECD. Denna undersökning berör emellertid endast vissa begränsade aspekter av den problematik motionärerna aktualiserar. De utredningar med den bredare inriktning som tidigare utförts torde numera inte kunna sägas vara helt aktuella. Den ekonomiska politiken har i vissa hänseenden utvecklats, samtidigt som den miljö inom vilken den skall verka ständigt förändras till sin struktur. En samlad översyn av hela detta problemkomplex är därför enligt utskottets mening önskvärd.»;

dels att utskottet under D bort hemställa

»D. att riksdagen med bifall till motionerna I: 719 och II: 850 i ifrågasvarande del hos Kungl. Maj:t hemställer om utredning av finanspolitiska åtgärders verkningar i enlighet med vad utskottet ovan anfört;»

5. beträffande utskottets hemställan under E

av herrar *Stefanson* (fp), *Akerlund* (m), *Nils Theodor Larsson* (cp), *Brundin* (m), *Regnéll* (m), *Börjesson* i Glömminge (cp), *Larsson* i Umeå (fp) och *Stridsman* (cp), vilka ansett

dels att det stycke på s. 6 i utskottets yttrande som börjar med orden »Utöver de hittills» och slutar med orden »långtidsplaneringen inom statsdepartementen» bort utbytas mot ett stycke av följande lydelse:

»Utöver de hittills behandlade förslagen framförs i motionerna I: 719 och II: 850 ytterligare en rad synpunkter och uppslag av intresse då det gäller den ekonomiska politiken. Det föreslås bl. a. att budgetplaneringen skall utbyggas med ett längre tidsperspektiv framåt och att en översiktlig nationalbudget i arbetskraftstermer skall upprättas. Enligt utskottets mening fyller nuvarande planeringsrutiner inte helt de krav som bör ställas. Motionärernas uppslag är därför väl värda att prövas. I motionerna understryks också vikten av att finanspolitiken smidigt anpassas efter konjunkturerna, att det enskilda sparandet uppmuntras och att konkurrensens värde från olika synpunkter tillvaratas. Vissa av de här berörda kraven upptas till närmare behandling i särskilda motioner. Utskottet kan i detta sammanhang nöja sig med att framhålla att motionärernas synpunkter synes bära tillmätas ökad vikt vid den konkreta utformningen av den ekonomiska politiken.»;

dels att utskottet under E bort hemställa

»E. att riksdagen i anledning av motionerna I: 719 och II: 850 i övrigt hos Kungl. Maj:t hemställer om åtgärder på den ekonomiska politikens område i enlighet med vad utskottet ovan anfört.»